

**Управління культури, національностей, релігій
та охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації**

**Одеська обласна універсальна наукова
бібліотека ім. М. Грушевського**

Науково-методичний відділ

Науково-дослідна діяльність ОУНБ ім. М. Грушевського в 2015-2017 роках

Аналітична довідка

**Одеса
2018**

Науково-дослідна діяльність ОУНБ ім. М. Грушевського в 2015-2017 роках [Текст] : аналіт. довідка / Упр. культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; наук.-метод. від. ; [підгот. Н. П. Маловік ; комп'ют. набір Н. П. Маловік ; оформл. та редагування О.М. Ласкевич ; відп. за вип. О.А. Булгакова]. – Одеса, 2018. – 10 с.

Зам. № 44 від 07.12.2018 р.
Тираж 5 прим.

«ВИВЧЕННЯ ЯКОСТІ БІБЛІОТЕЧНОГО ФОНДУ ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ. РОЗДІЛ «ПОЛІТИКА»: РЕГІОНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (2015 р.)

Дослідження "Вивчення якості бібліотечного фонду як запорука його ефективного використання. Розділ "Політика" проводилося Одеською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. М. Грушевського на підставі плану координаційної роботи на 2015 р.

Термін проведення дослідження – 2015 р.

Мета дослідження – вивчення стану укомплектованості і використання документів (книг і брошур) розділу "Суспільні науки" підрозділу "Політика" в публічних бібліотеках області, визначення шляхів підвищення ефективності їх використання в умовах обмеженого комплектування публічних бібліотек.

Завдання дослідження:

Вивчити:

- стан фонду підрозділу "Політика" за хронологічними, типологічними та мовними ознаками;
- динаміку його оновлення (2010-2015 рр.);
- ефективність використання.

Виявити:

- пасивну частину розділу фонду "Суспільні науки" ("Політика") та причини її утворення.

Об'єкт дослідження – документи розділу фонду "Суспільні науки", зокрема, "Політика".

Учасники дослідження:

1. ООУНБ ім. М. Грушевського – організація та проведення дослідження за методикою, розробленою Національною парламентською бібліотекою України, узагальнення матеріалів районних бібліотек.
2. ЦРБ Болградського, Великомихайлівського, Кодимського, Любашівського, Овідіопольського районів – збір даних і узагальнення матеріалів своїх ЦБС.
3. Бібліотеки-філії – збір даних.

У дослідженні взяли участь 129 публічних бібліотек означених районних ЦБС. В ході дослідження вивчалися облікові документи бібліотек, книги сумарного обліку, щоденники роботи, читацькі формуляри, листки повернення, безпосередньо відповідні розділи книжкових фондів. Паралельно з цим у всіх бібліотечних закладах активізувалася робота з розкриття фондів означеної тематики і популяризації цих фондів усіма формами і методами.

За результатами дослідження було підготовлено аналітичну довідку.

Вивчення якості бібліотечного фонду як запорука його ефективного використання. Розділ «Політика»: аналіт. довідка [за результатами регіонального дослідження] / Упр. культури і туризму, національностей та релігій Одес. облдержадмін.; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; наук.-метод. від. ; [підгот. : Т. Г. Ковалькова ; комп'ют. набір Т. Г. Ковалькова; відп. за вип. Т. М. Полянко]. – Одеса , 2015. – 11 с. ; 15x21 . – 10 прим. : б. ц.

«КНИГА І БІБЛІОТЕКА В ЖИТТІ СІМ'Ї»: РЕГІОНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (2015 р.)

Протягом 2015 року серед користувачів публічних бібліотек Одеської області було проведено дослідження «Книга і бібліотека в житті сім'ї».

Мета дослідження:

- виявлення інтересів і цінності читання сучасної сім'ї;
- відродження та підтримка традицій сімейного читання.

Об'єкт дослідження – читаюча родина.

Завдання дослідження:

- вивчити читацькі уподобання сімей;
- визначити місце книги і читання в дозвіллі сім'ї;
- виявити роль бібліотеки в залученні до сімейного читання дорослих і дітей;
- вивчити роль домашньої бібліотеки в залученні сім'ї до читання;
- підвищити читацьку активність сім'ї.

Учасники дослідження:

- Одеська ОУНБ ім. М. Грушевського (розробка методики, організація проведення дослідження, узагальнення отриманих даних);
- ЦРБ, ЦМБ (організація дослідження, збір і обробка матеріалу, надання узагальненої інформації до ОУНБ ім. М. Грушевського);
- Сільські і міські бібліотеки (по 5 бібліотек-філій з кожної ЦБС).

Методика дослідження:

Для вирішення поставлених у дослідженні завдань фахівцями науково-методичного відділу Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського було застосовані наступні методи:

- анкетування як один з видів збору соціальної інформації респондентів (користувачів бібліотек);
- узагальнення анкет;
- підготовка аналітичної довідки.

Для того, щоб дослідження відбулось ефективно, було розроблено два види анкет: анкету з 12 питань у текстовому редакторі Word, яку було надіслано електронною поштою на адреси центральних районних (міських) бібліотек, та анкету з використанням тестових технологій на основі Google-форм, яку було розміщено на спеціально створеній сторінці бібліотечного блогу науково-методичного відділу Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського «Бібліотечному фахівцю».

Загалом у дослідженні взяли участь **6563 особи**, в т.ч. 1528 особи скористались Google-формою.

Дослідження проводилось анонімно. Анкети заповнювались власноруч користувачами бібліотек або бібліотекарями зі слів респондентів.

Проведене дослідження дозволило з'ясувати мотиви читання, інформаційні потреби сім'ї, задоволеність книжковим фондом, відвідуваність бібліотечних заходів, а також пропозиції стосовно покращення роботи з читаючими родинами і створення більш комфортного середовища для відвідування бібліотеки всією сім'єю.

За результатами дослідження було підготовлено аналітичну довідку.

Книга і бібліотека в житті сім'ї : аналіт. довідка : [за результатами соціологічного дослідження] / Упр. культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; наук.-метод. від. ; [підгот. : Н. П. Маловік, Н. В. Усатюк, О. А. Булгакова ; комп'ют. набір О. А. Булгакова ; відп. за вип. Т. М. Полянко]. – Одеса , 2016. – 31 с. ; 15x21. – 45 прим. : б. ц.

«УНІВЕРСИТЕТ 3-ГО ВІКУ»: ДОСЛІДЖЕННЯ СКЛАДУ СЛУХАЧІВ ТА ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ПОСЛУГ: ЛОКАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (2015-2016 рр.)

Навчання – ефективний засіб профілактики депресій у людей похилого віку. Участь в навчальному процесі допомагає літнім людям крокувати в ногу з часом, тренувати пам'ять, розвивати інтелект, а також соціально адаптуватись в

скрутній економічній ситуації країни та орієнтуватись в бурхливому сучасному інформаційному просторі.

3 вересня 2012 р. на базі Регіонального тренінгового центру, створеного в ООУНБ ім. М. Грушевського за програмою «Бібліоміст», для цієї категорії користувачів (далі – слухачів) на постійній основі розпочали діяти безкоштовні курси з основ користування комп'ютером та пошуку інформації в мережі Інтернет в рамках «Університету 3-го віку» бібліотечної програми «Бібліотека проти самотності».

Впродовж вересня 2015 – серпня 2016 років було проведено дослідження складу слухачів та якості навчальних послуг з основ користування комп'ютером та пошуку інформації в мережі Інтернет для покращення навчального процесу шляхом корегування учбових матеріалів, тематики занять, графіку роботи тощо.

Для дослідження було обрано метод анкетування. За допомогою редактору Google Форм було розроблено анкету з 15 відкритих та закритих запитань, які було розміщено на сторінці «Університет 3-го віку» бібліотечного блогу «Одеський библиомостик» (http://bibliomistodessa.blogspot.com/p/blog-page_4.html/)

Впродовж дослідження було опрацьовано 116 анкет та узагальнено відповіді.

За результатами дослідження було підготовлено аналітичну довідку.

«Університет 3-го віку» : дослідження складу слухачів та якості навчальних послуг: аналіт. довідка / Упр. культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; від. електрон. бібліотеч.-бібліогр. інф. ; [підгот. О. А. Булгакова ; комп'ют. набір О. А. Булгакова ; відп. за вип. Т. М. Полянко]. – Одеса , 2016. – 11 с. ; 15x21. – 45 прим. : б. ц.

«ВИВЧЕННЯ ЯКОСТІ БІБЛІОТЕЧНОГО ФОНДУ ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ. РОЗДІЛИ: «ТЕХНІКА», «СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО»: РЕГІОНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (2016 р.)

Дослідження «Вивчення якості бібліотечного фонду як запорука його ефективного використання. Розділи: «Техніка», «Сільське господарство» є продовженням серії досліджень бібліотечних фондів публічних бібліотек Одеської області.

Мета дослідження – вивчення стану укомплектованості і використання документів розділів фонду «Техніка» і «Сільське господарство» в публічних

бібліотеках області, визначення шляхів підвищення ефективності їх використання.

Завдання дослідження:

Вивчити:

- стан фонду підрозділів «Техніка» і «Сільське господарство» за хронологічними, типологічними та мовними ознаками;
- динаміку його оновлення (2012-2016 рр.);
- ефективність використання.

Виявити:

- пасивну частину розділів фонду «Техніка» і «Сільське господарство» та причини її утворення.

Об'єкт дослідження – документи розділів фонду «Техніка» і «Сільське господарство».

Учасники дослідження:

1. ООУНБ ім. М. Грушевського – організація та проведення дослідження за методикою, розробленою Національною парламентською бібліотекою України, узагальнення матеріалів районних бібліотек.
2. ЦРБ Великомихайлівського, Кілійського, Овідіопольського, Татарбунарського районів – збір даних і узагальнення матеріалів своїх ЦБС.
3. Бібліотеки-філії – збір даних.

У дослідженні взяли участь 93 публічні бібліотеки означених районних ЦБС. В ході дослідження вивчалися облікові документи бібліотек, книги сумарного обліку, щоденники роботи, читацькі формуляри, листки повернення, безпосередньо відповідні розділи книжкових фондів. Паралельно з цим у всіх бібліотечних закладах активізувалася робота з розкриття фондів означеної тематики і популяризації цих фондів усіма формами і методами.

За результатами дослідження було підготовлено аналітичну довідку.

Вивчення якості бібліотечного фонду як запорука його ефективного використання. Розділи: «Техніка», «Сільське господарство»: аналіт. довідка [за результатами регіонального дослідження] / Упр. культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін.; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; наук.-метод. від. ; [підгот. : Н.В. Усатюк; комп'ют. набір Н.В. Усатюк; відп. за вип. Т. М. Полянко]. – Одеса, 2016. – 11 с. ; 15x21 . – 10 прим. : б. ц.

БІБЛІОТЕКИ ОДЕЩИНИ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ: РЕГІОНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

У рамках даного дослідження були зібрані матеріали з історії і сьогодення Березівської ЦРБ (2015 р.), Любашівської ЦБС (2016 р.), Чорноморської ЦБС (2017 р.), Южненської центральної міської бібліотеки (2017 р.). Усі матеріали було розміщено на блозі науково-методичного відділу ООУНБ ім. М. Грушевського «Бібліотечному фахівцю» (<http://metodistodessa.blogspot.com/>).

Крім вищенаведених регіональних досліджень, бібліотеки Одеської області брали участь у наступних **всеукраїнських дослідженнях**:

- «Специфіка використання PR- технологій в закладах соціально-культурної сфери» (2015 р.),
- «Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію у публічних бібліотеках України» (2016 р.),
- «Кадрові ресурси публічних бібліотек України: стан та перспективи розвитку» (2017-2018 рр.);

а також у дослідженнях, які проводили інші бібліотеки регіону:

- «Багатофункціональний опитувальник відношення до професійної відповідальності особистості» (Наукова бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2015 р.).